

Nr 60.

Av herr **Brännström m. fl.**, om anslag till anordnande av ett fast demonstrations- och försöksfält å myrjord vid Åsträsk.

Vid 1920 års riksdag riktades genom en motion nr 290 i andra kammaren av herr Lindman m. fl. riksdagens uppmärksamhet på vikten av ett väsentligt utbyggande av den statliga och statsunderstödda försöksverksamheten på jordbrukets område. Riksdagen biträdde för sin del motionärernas åsikt, att allt vad som från statens sida kan göras för att främja jordbrukets utveckling hän emot en intensivare drift också bör göras och att i detta syfte alla arbetsbesparande metoder böra undersökas och främjas genom fortsatt statlig försöksverksamhet.

På grund av vad i förevarande ämne förekommit, anhöll riksdagen i skrivelse nr 364, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en skyndsam och allsidig utredning, dels rörande utvidgning av den försöksverksamhet på jordbruksområdet, vilken redan nu bedrivs vid de fasta försöksstationerna, dels ock rörande anordnande i landet av fasta försöksgårdar för jordbruket samt därefter för riksdagen framlägga förslag i frågan.

Genom nådigt brev den 26 november 1920 har Kungl. Maj:t anbefallt styrelsen för centralanstalten för försöksverksamhet att verkställa den av riksdagen begärda utredningen angående anordnande i landet av fasta försöksanstalter.

I nyssnämnda nådiga brev har styrelsen för centralanstalten anbefallts att även taga i övervägande en av Västerbottens läns hushållningssällskap gjord framställning om anordnande av ett fast försöksfält vid Åsträsk järnvägsstation.

Nyssnämnda av Västerbottens läns hushållningssällskap genom dess förvaltningsutskott gjorda framställning om inrättande av försöksfältet i fråga anse undertecknade vara så behjärtansvärd och nödvändig, att ett undanskjutande icke bör äga rum utan snarast möjligt förverkligas.

Västerbottens län äger bland rikets län den otvivelaktigt största arealen av odlingsbara myr- och mossmarker. Inom Västerbottens län råder och har sedan flera år tillbaka förefunnits ett synnerligen stort intresse för

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 20 häft. (Nr 60—61.) 1

befintliga myrmarkers torrläggning och uppodling. Ett oemotsägligt betydande arbete har isynnerhet under de senaste åren utförts av länets jordbrukare på detta område. Även om bidrag av statsmedel erhållits till en del av kostnaderna för de utförda arbetena hava de dock krävt stora uppoffringar och kostnader från den enskilde jordbrukarens sida.

Såsom bevis för det stora intresse som förefinnes inom länet beträffande myrmarkernas kultivering torde kunna anföras, att anslagen av allmänna medel för myrmarkernas torrläggning, ävensom anslagen för nyodling under de senast förflutna åren genom statens odlingsorganisation och lån från norrländska nyodlingslånefonden tagits i anspråk i vida högre grad inom Västerbottens län än i övriga län.

Nybildningen av egna hem inom Västerbottens län har också under de senaste åren skett i större omfattning än i något annat län. Egnahemsrörelsens storartade uppsving inom länet är härom ett ojävaktigt bevis. Nybildningen av egna hem har möjliggjorts och kommer att främjas och än vidare utvecklas framför allt genom nyodling av myrmarker.

Beträffande odlingsarbetets planläggning och skötsel äro jordbrukarna emellertid i stort sett hänvisade till sig själva och äro härvidlag en mångfald spörsmål angående en rationell och lönande moss- och myrodling icke fullgiltigt besvarade. Synnerligen viktigt och nödvändigt synes det oss vara att genom fasta och kontinuerliga försök åstadkomma praktiska erfarenheter, som med säkerhet kunna tjäna till ledning för den mången gång, för att icke säga oftast, mindre bemedlade jordbrukare, som har att taga itu med myrodling. För statens egen kolonisationsverksamhet på kronoparkerna inom de norrländska länen och framför allt för redan skedda upplåtelse av kolonat på myrmarker inom kronoparkerna Metseken, Rönnliden, Luspberget, Östra och Västra Jörnsmarkerna, Aborrträskliden och Aronsjökullarna inom Västerbottens län skulle försöksfältet i fråga bli av den största betydelse. Bland frågor, som härvidlag äro av fundamental vikt, må nämnas avdikningen, kalkningen, gödningen och anläggning av permanenta eller mångåriga vallar, bakterietillförsel för baljväxtodling m. m.

Motionärerna i förut omnämnda motion ansågo behovet av en försöksgård eller en försöksinstitution för Västerbottens län så påtagligt och av behovet påkallat, att något undanskjutande av denna fråga icke borde ske, och yttra motionärerna i detta avseende: »Även Västerbottens läns hushållningssällskap hyser planer på att nu få en försöksgård, vartill detta läns rikedom på odlingsmarker och stora betydelse i jordbrukshänseende väl berättigar detsamma. Förberedelserna till försöksgårdsinstitutionens genomförande i stort böra ej få hindra att berörda önsknings tillmötesgåas fortast möjligt». Kungl. landtbruksstyrelsen har i underdånigt utlåtande angående propo-

sition till riksdagen om anslag för anordnande av ett fast försöksfält å myrjord vid Åsträsk i Västerbottens län anført i ärendet huvudsakligen följande:

»Hushållningssällskapet har för ifrågavarande ändamål inköpt ett område myrjord med tillhörande fastmark om sammanlagt 22,29 hektar, varav 17 hektar torvmark. Enligt föreliggande plan skulle till en början 12 hektar av denna torvmark tagas i anspråk för försöksverksamheten. Fältet skulle skötas av en utav sällskapet's vandringsrättare under tillsyn av svenska mosskulturforeningen. I fråga om permanent skötsel och ledning torde fältet således fylla framställda fordringar å ett fast demonstrationsfält. Beträffande frågan om fältets tillgänglighet för länets jordbrukare torde det uppfylla höga fordringar, då det är beläget invid järnvägsstation och vid en av de huvudvägar, som förena lappmarken med kusten. Utom för de 25 kolonister, som slagit sig ned å samma myr, varifrån ifrågavarande fält är avsondrat, torde således den enkla försöksverksamhet, som är avsedd att här bedrivas, komma att bliva till ovärderlig hjälp för de många jordbrukare inom länet, som med lätthet kunna besöka detsamma.»

Landtbruksstyrelsen föreslår också i sitt förslag till anslagsäskande hos 1921 års riksdag under punkt 38, att statsbidrag till ett belopp av 20,000 kronor måtte beviljas såsom engångskostnad för ett fast demonstrations- och försöksfält å myrjord vid sträsk i Västerbottens län. Det lærer också kunna förväntas att, om ett visst engångsbidrag av statsmedel lämnas, så skall genom anslag från länets landsting och hushållningssällskap samt avkastningen från fältet försöksverksamheten kunna vidmakthållas utan ytterligare statsbidrag. Av anslaget lærer endast hälften bliva erforderligt under år 1922.

Då en fullständig utredning beträffande anläggningen av ett försöksfält vid Åsträsk redan föreligger, samt detta försöksfält, om det kommer till stånd, fyller en betydelsefull uppgift och skulle bliva till gagn för stora delar av Norrland, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen till anordnande av ett fast demonstrations- och försöksfält å myrjord vid Åsträsk i Västerbottens län måtte bevilja ett anslag av 20,000 kronor och därav anvisa på extra stat för år 1922 10,000 kronor att utgå på de villkor, som Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva.

Stockholm den 15 januari 1921.

Ludwig Brännström.

Ad. Wiklund.

Ewald Lindmark.

